

خانه سادات سادات موسوی

دانشجوی دکتری، گروه محیط‌زیست طبیعی، دانشکده منابع طبیعی، دانشکده‌گان کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران

رایانامه نویسنده: h.sadatmousavi@ut.ac.ir

واقعیت این است که ایران با تنوع اقلیمی و زیستی فوق‌العاده خود، نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و مدیریت یکپارچه منابع طبیعی است. آمارها نشان می‌دهند که وضعیت شاخص‌های پایداری محیط‌زیست کشور مطلوب نیست و با کسب رتبه ۱۳۲ بین ۱۴۶ کشور، تقریباً در انتهای جدول مربوطه قرار گرفته است. این واقعیت تلخ، ضرورت توجه بیشتر به پژوهش‌های علمی و کاربردی در حوزه محیط‌زیست را دوچندان می‌کند. در این شماره از مجله زیست‌سپهر، مجموعه‌ای از مقالات ارزشمند گردآوری شده‌است که هر یک از منظری متفاوت به چالش‌های محیط‌زیستی کشور می‌پردازند. بررسی اسناد فرادست و جایگاه محیط‌زیست در برنامه‌های توسعه، مطالعه تاب‌آوری فضایی در نظام‌های اجتماعی-اکولوژیک و پرداختن به موضوعاتی چون حفاظت از تنوع‌زیستی گیاهی و چالش‌های فراروی خاک‌های کشور، همگی در راستای شناخت بهتر و ارائه راهکارهای علمی برای این چالش‌ها هستند.

امید است که این مقالات بتوانند گامی هرچند کوچک در راستای افزایش آگاهی و ارائه راهکارهای عملی برای حل مشکلات محیط‌زیستی کشورمان بردارند. نشریه زیست‌سپهر همواره تلاش خواهد کرد تا با انتشار مقالات علمی و تخصصی، به رسالت خود در زمینه حفاظت از محیط‌زیست عمل نماید. امیدواریم که با همکاری پژوهشگران، دانشجویان و متخصصان بتوانیم به حل بحران‌های محیط‌زیستی ایران کمک کنیم.

در جایگاه سردبیر مجله علمی-تخصصی زیست‌سپهر، مایل هستم در این شماره به مسائل حیاتی محیط‌زیست کشورمان ایران بپردازم. ایران، این سرزمین باستانی با تمدنی غنی، امروزه با چالش‌های محیط‌زیستی گوناگونی روبه‌رو است که نیازمند توجه و راهکارهای فوری و اساسی است. بحران‌هایی نظیر آلودگی هوا، کمبود آب، فرسایش خاک، بیابان‌زایی و تخریب منابع طبیعی، همگی بر کیفیت زندگی مردم، توسعه اقتصادی و امنیت ملی کشور تأثیرات بسیاری گذاشته‌اند.

امروزه ایران با چالش‌های متعدد محیط‌زیستی روبروست که نیازمند توجه جدی و راهکارهای نوآورانه است. گستره این چالش‌ها از آلودگی هوا در کلان‌شهرها تا خشک‌شدن تالاب‌ها و دریاچه‌ها، از تخریب منابع خاک تا کاهش تنوع‌زیستی را در بر می‌گیرد. این مسائل که ریشه در عوامل مختلفی دارند، نه تنها کیفیت زندگی روزمره و سلامت مردم را تحت تأثیر قرار داده، بلکه تهدیدی جدی برای تنوع‌زیستی و منابع طبیعی کشور به شمار می‌روند. آنچه امروز بیش از هر زمان دیگری اهمیت دارد، نگاه سیستمی و یکپارچه به مسائل محیط‌زیستی است. تجربه نشان داده‌است که راه‌حل‌های تک‌بعدی و مقطعی نمی‌توانند پاسخگوی چالش‌های پیچیده محیط‌زیستی باشند. در این راستا، اقتصاد چرخشی به‌عنوان مدلی نوین، رویکردی امیدبخش برای دستیابی به حفاظت بیشتر از منابع تجدیدنپذیر و تحول الگوهای تولید و مصرف ارائه می‌دهد.

